

Pravo človekovih pravic

© Uradni list Republike Slovenije, 2010. Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založnika je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki. Tako ravnanje je, razen v primerih iz 46. do 57. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, kršitev avtorske pravice.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

342.7:347.93

LAMPE, Rok

Pravo človekovih pravic : sistem človekovih pravic
v mednarodnem, evropskem in ustavnem pravu / Rok Lampe. - 1. natis.
- Ljubljana : Uradni list Republike Slovenije, 2010

ISBN 978-961-204-452-7

250244352

DR. ROK LAMPE

**PRAVO
ČLOVEKOVIH
PRAVIC**

SISTEM ČLOVEKOVIH PRAVIC
V MEDNARODNEM, EVROPSKEM
IN USTAVNEM PRAVU

LJUBLJANA 2010

Uvodna beseda avtorja

Quare silent juristae in munere vestro ali zakaj ste pravniki tiho o tem, kar vas zadeva,* je očitek Giorgia Agambena v njegovi knjigi *State of Exception*.** Razumem ga kot upravičeno kritiko (ne)reakcij, pa ne samo pravnikov, temveč celotnega razumnega sveta ob suspenzu (*suspension*) človekovih pravic v zadnjem krajšem obdobju, in to predvsem pod krinko boja proti terorizmu.*** Italijanski filozof daje za najbolj nazoren zgled popolne odprave pravic najprej dvanajstletno obdobje nacizma, ko je bilo z izgovorom, da cilj opravičuje sredstvo, glede posegov v človekove pravice dovoljeno prav vse – tudi koncentracijska taborišča. Danes pa se srečujemo z novodobnim *state of exception* (*ausnahmezustand*), torej »izrednim stanjem«, ki bi ga lahko poimenovali »obdobje po 11. septembru«; vnovič je pod krinko varnosti načeta celotna paleta državljskih in političnih pravic, in to najprej zaradi nadzora nad posameznikom, nad podatki o njem, potem zaradi nadzora nad prostostjo gibanja in še več, Agamben v svojih delih govori celo o pojavu novodobnega »Aushcwitza«, ko sta mučenje in kratenje procesnih pravic upravičeni prav pod to isto krinko.

Pri tem bi morda kdo lahko rekel, da tovrsten suspenz človekovih pravic zadeva le osumljene terorističnih dejanj, torej najhujše kriminalce, ipd. Vendar to ne drži: jeziček na tehtnici se je v splošnem smislu prevesil izrazito v škodo posameznika, kar zadeva njegove pravice in svoboščine.

---

* »Why are you jurists silent about that which concerns you?«

** University of Chicago Press, 2005.

*** Na tem mestu je mogoče citirati Agambenovo razmišljanje o tej problematiki: »What is new about President Bush's order is that it radically erases any legal status of the individual, thus producing a legally unnamable and unclassifiable being. Not only do the Taliban captured in Afghanistan not enjoy the status of POW's as defined by the Geneva Convention, they do not even have the status of people charged with a crime according to American laws.« *State of Exception*, str. 3, o tej problematiki tehničnopravnega vidika glej tudi R. Lampe, Načeti temelji demokracije: vojna proti terorizmu in človekove pravice, Delo, Sobotna priloga, 14. oktobra 2006, št. 239.

Agamben pa gre pri svoji kritični analizi še dlje, saj v delu *Criticism of US response to »9-11«* zagovarja tezo, da je že uporaba biometričnih podatkov (sam je zato zavrnil predavanje na neki ameriški univerzi, saj bi bil ob vstopu v ZDA deležen biometričnega preverjanja podatkov) nekaj podobnega, kot je bilo označevanje s številkami v nacističnih taboriščih. Čeprav je danes biometrično preverjanje podatkov potrebno za vstop od Kambodže pa vse do ZDA, torej je »nekaj normalnega«, moramo enako kot Agamben posvariti pred »posploševanjem izrednega stanja« (*generalization of the state of exception*). Namreč, danes kot člani družbe ne doživljamo zgolj suspenza državljanskih in političnih pravic zaradi nenehno grozeče nevarnosti terorizma, temveč je ekonomska in finančna kriza tudi razlog za odpravo ekonomskih in socialnih pravic. Izredne razmere so tako postale del vsakdanjika. To pa še ni t. i. naravno stanje (oziroma, s Hobbesovimi besedami, vojna vsakega proti vsem – *bellum omnia contra omnes*), temveč gre za takšno družbeno ozračje, v katerem je vladi, torej državni avtoriteti, prepuščeno, predvsem zaradi izgovora o zagotavljanju varnosti, temeljiteje posegati v človekove pravice posameznika.

Pričujoče delo je tako rezultat mojega večletnega raziskovanja mednarodnega, evropskega in ustavnega prava človekovih pravic. Upoštevač razmere, v katerih živimo, je poudarek te knjige na mednarodnem in ustavnem pravu človekovih pravic, predvsem na precedenčni praksi Evropskega sodišča za človekove pravice. To kot tihi zakonodajalec v Evropi ustvarja minimalne standarde človekovih pravic, ki bi jih morala najmanj (če ne tudi bolj strogo) kot temeljni atribut demokratičnosti spoštovati vsaka evropska država. V knjigi zaradi systemskega pristopa obravnavam človekove pravice v dveh večjih sklopih – človekove pravice v miru (*ad pacis*) in v stanju obo-roženih spopadov (*ad bellum*), čeprav gre pri tem pravzaprav za neločljivo celoto človekovih pravic in humanitarnega prava.

Torej, odgovora na vprašanje *quare silent juristae in munere vestro* ne poznam, upam pa, da bo tudi to delo pripomoglo k večjemu razumevanju in večji ozaveščenosti o človekovih pravicah, prav tako pa tudi k večjemu poznavanju prava človekovih pravic pri nas, v Evropi in v svetu.

prof. dr. Rok Lampe

Spremna beseda

Pred nami je obsežna knjiga prof. dr. Roka Lampeta z naslovom Pravo človekovih pravic. Morda nekoliko suhoparen naslov za delo, ki tako še zdaleč ni, ampak je delo, katerega branje bo pozornemu bralcu razkrilo rezultate avtorjevega poglobljenega študija, raziskovanja ter bogatega znanja in poznavanja sistema človekovih pravic v mednarodnem, v evropskem in v ustavnem pravu. Pričujoča monografija je delo, ki je, če že ni edino, pa vsaj eno redkih del, ki v slovenskem prostoru tako sistematično in poglobljeno obravnavajo pravo človekovih pravic.

Monografija je vsebinsko razdeljena na dva dela, ki sta posledica avtorjeve delitve prava človekovih pravic na pravo človekovih pravic v stanju miru in na pravo človekovih pravic v stanju vojne oziroma oboroženih spopadov, katerega del je tudi mednarodno humanitarno pravo, ki vsekakor pomeni t. i. trdno jedro prava človekovih pravic.

Oba dela monografije avtor začne z zgodovinskim pregledom pravnih in filozofskih temeljev človekovih pravic. Osrednji del prvega dela monografije pa seveda namenja modernemu pravu človekovih pravic, katerega razvoj se je začel z Ustanovno listino Organizacije združenih narodov in njeno Splošno deklaracijo o človekovih pravicah ter prek Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah in Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin dosegel enega svojih zadnjih vrhov v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah, ki je z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe dobila status obveznega pravnega akta Evropske unije. Obravnavo posameznih človekovih pravic je avtor razdelil v tri sklope. V tem okviru najprej obravnava človekove pravice prve generacije, torej klasične državljanske in politične pravice, v nadaljevanju pa človekove pravice druge generacije (ekonomske in socialne pravice, kot so pravica do dela, pravica do organiziranja, sindikalnega delovanja in participacije, pravica do socialne varnosti) ter človekove pravice tretje generacije oziroma t. i. pravice postindustrijske

družbe (pravica do zdravja, pravica do zdravega življenjskega okolja) in kolektivne pravice (pravice manjšin, pravica do samoodločbe, pravica do miru in varnosti). Obravnava posamezne pravice ne obsega le analize njene vsebine in njenih pojavnih oblik, temveč tudi njeno pravno učinkovanje in možno omejevanje. Pri tem je izredno dragocena sodna praksa, ki se je izoblikovala v zvezi s posamezno od obravnavanih pravic, še posebno praksa Evropskega sodišča za človekove pravice, poleg nje pa tudi praksa tujih in slovenskega ustavnega sodišča. Kjer so ti vzpostavljeni, pa avtor prikaže tudi delovanje drugih nadzornih mehanizmov nad spoštovanjem človekovih pravic.

Drugi del monografije je namenjen obravnavi človekovih pravic v, kot pravi avtor, stanju miru. V prvi vrsti gre za pravo človekovih pravic v obo-roženih spopadih kot posledice razvoja ideje mednarodnega humanitarne-ga prava in njegovih funkcij. Pri tem je poseben poudarek dan ženevskim konvencijam iz leta 1949 in dodatnim protokolom k tem konvencijam ter vlogi Organizacije združenih narodov pri mirnem reševanju mednarodnih sporov. Ta vloga temelji zlasti na VI. poglavju Ustanovne listine OZN, ana-liza tega poglavja pa je temelj ugotovitve, da kršitev človekovih pravic in mednarodnega humanitarne-ga prava lahko pomeni grožnjo mednarodne-mu miru in varnosti ter je razlog za mednarodno humanitarno akcijo. Po-sebno vrednost temu delu monografije daje tudi obravnava implementacije mednarodnega humanitarne-ga prava kot mednarodnega kazenskega prava v procesih od nürnberškega procesa do procesov, katerih predmet so bile kršitve mednarodnega humanitarne-ga prava na ozemlju nekdanje Jugosla-vije v času njenega razpada in nastajanja novih držav.

Kot vsaka tovrstna monografija seveda niti pričujoča ne daje odgovo-rov na prav vsa vprašanja, ki se v zvezi z različnimi vidiki varstva človeko-vih pravic lahko zastavijo v strokovni javnosti. Nekatera se bodo ob njenem branju bralcu tudi na novo zastavila. In prav to je še ena od njenih kvalit-et: bralcu, ki je pripravljen na poglobljeno razmišljanje o vprašanih, ki jih mo-nografija obravnava, in o tistih, ki se še zastavljajo, bo monografija služila kot delo, ki daje odlično podlago tudi za lastna nadaljnja razmišljanja in raziskovanja ob izzivih sodobnega sveta. Tudi zato je monografija pravo delo ob prvem času. Delo, ki je sicer v prvi vrsti presek avtorjevega razisko-valnega dela na obravnavanem področju in kot tako markanten prispevek k teoriji človekovih pravic, je hkrati tudi njegov prispevek k temu, da bi se svetovna tehtnica spoštovanja in omejevanja človekovih pravic prevesila na stran njihovega spoštovanja – v miru in v vojni.

Ljubljana, februar 2010

prof. dr. Janez Čebulj

Spremna beseda

Delo prof. dr. Roka Lampeta *Pravo človekovih pravic* vzbuja pozornost zaradi širine pristopa k problematiki človekovih pravic. Tak širok pristop je gotovo posledica tega, da človekove pravice – tako individualne kot kolektivne – posegajo danes tako rekoč v vse sfere življenja posameznika in družbenih skupin (manjšine, narodi). Zagotovljene so z univerzalnimi in regionalnimi mednarodnopravnimi instrumenti ter v ustavnih in zakonskih ureditvah tako rekoč vseh držav, čeprav v različnem obsegu in z velikimi razlikami pri njihovem dejanskem spoštovanju. Človekove pravice so predmet mednarodnega nadzora, pa tudi nadzora ustavnih in rednih sodišč v večini držav. Na poseben način je problematika človekovih pravic povezana s samoodločbo narodov, s položajem in zaščito ljudi (in njihovih pravic) med oboroženimi konflikti in ob naravnih katastrofah. Še vedno pa je, ko gre za mednarodno varstvo človekovih pravic, pogosto aktualno in nedorečeno razmerje med suverenostjo držav in človekovimi pravicami. Povedano ne le opravičuje, temveč tudi zahteva »širok« pristop k problematiki človekovih pravic, za kakršnega se je odločil avtor.

Uveljavitev človekovih pravic v mednarodnem pravu, simbolno z Ustanovno listino OZN in Splošno deklaracijo o človekovih pravicah iz leta 1948, je utemeljila na mednarodnopravni ravni historični proces osvobajanja človeka, katerega korenine segajo do Magne Charte Libertatum in še dlje v zgodovino. Ta »vdor« zaščite človekove osebnosti in človekovih pravic v suverenost držav, ta zlom nedotakljivosti odnosa držav do lastnih državljanov, je zanesljivo »zvezdni trenutek« človeštva v prejšnjem stoletju. Zato, in zaradi dejanskega pomena spoštovanja človekovih pravic za vsakogar, je ta problematika vedno aktualna. Delo prof. dr. Lampeta je zato dobrodošla obogatitev in pomemben prispevek k razumevanju problematike človekovih pravic, koristen za teoretska razglabljanja in v stvarnem življenju.

Zlomu pravnega pojmovanja, da je odnos države do njenih podani-
kov sakrosanktni del državne suverenosti, in z uveljavitvijo mednarodne
pristojnosti glede zagotavljanja in spoštovanja človekovih pravic, kar je bila
posledica grozot druge svetovne vojne, pa tudi dosežek stoletij razvoja hu-
manistične misli, je sledil silovit razvoj mednarodnopravnih in ustavno-
pravnih zagotovil človekovih pravic in hkrati pravnih sredstev za zagotav-
ljanje nadzora nad spoštovanjem teh pravic. Posebno impresiven je razvoj
v Evropi, s konvencijo Sveta Evrope o človekovih pravicah in Evropskim
sodiščem za človekove pravice v Strasbourgu.

Dr. Lampe v svojem delu obravnava historične korenine človekovih
pravic, razvoj mednarodnih in evropskih instrumentov in institucij ter sod-
no prakso, tako ESČP kot tudi pomembne odločitve ustavnih sodišč posa-
meznih držav, tudi slovenskega. Zlasti navezave na slovensko ustavno in
zakonsko ureditev ter na prakso slovenskega ustavnega sodišča dajejo delu,
ki je v zasnovi sicer usmerjeno k mednarodnemu in evropskemu pravu, še
dodatni pomen.

Avtor analizira vsebino posameznih človekovih pravic različnih »ge-
neracij«, od pravice do človekovega dostojanstva in življenja – ti pravici
sta zanesljivi temelj vseh preostalih človekovih pravic – prek državljan-
skih in političnih pravic do t. i. »tretje generacije« človekovih pravic, kot
so pravica do zdravja, življenja v zdravem okolju, pravica do kulture in
pravice pripadnikov posebej izpostavljenih oseb, kot so otroci, ženske,
invalidi idr. Prav analiza – oprta na pravno ureditev in prakso sodišč,
zlasti ESČP – vseh teh človekovih pravic in njihove pravne vsebine ter nji-
hovega sodnega varstva je zanesljivo najpomembnejši in najprepričljivejši
del Lampetove študije.

Avtor poseže tudi na tista področja, ki pomenijo posebne vidike med-
narodnopravne problematike, čeprav so neločljivo povezana s problema-
tiko človekovih pravic. So, lahko bi rekli, njihov specifičen del, hkrati pa
pogosto predmet posebne znanstvene obravnave prav zaradi svoje speci-
fičnosti. To so pravice manjšin oziroma t. i. manjšinsko varstvo, pravica
narodov do samoodločbe, mednarodno humanitarno pravo. Slednje avtor
obrnava v drugem delu, vključno z *ius ad bellum*, tj. mednarodnoprav-
no prepovedjo oziroma omejitvijo uporabe oborožene sile v odnosih med
državami. Dotakne se, čeprav le obrobno, enega bodočih velikih pravnih
in političnih vprašanj, tako na teoretski kot na praktični ravni, t. i. humani-
tarne intervencije (oziroma t. i. dolžnosti zaščititi), pri kateri bolj kot kadar
koli doslej mednarodnopravna zaščita posameznika in njegovih pravic trči
ob suverenost države.

Razumljivo je, da v tako široko zasnovanem delu s poudarkom *rati-onae materie* na »človekovih pravicah« ni mogoče pričakovati, da bi avtor globlje posegel v pomembna vprašanja denimo odnosa med suverenostjo in teritorialno integriteto držav na eni in pravico narodov do samoodločbe na drugi strani; ali v vprašanje subjekta in vsebine – pa tudi omejitev – pravice do samoodločbe oziroma drugih kolektivnih človekovih pravic, na primer pravice do miru, pravice do razvoja ipd. Vsako od teh vprašanj bi zahtevalo posebno obravnavo. Tudi z vidika, ali gre res pri njih že za pravice *de lege lata* ali pa gre za zahteve, pogosto civilne družbe, za ureditev *de lege ferenda*.

V zadnjih poglavjih avtor predstavi problematiko človekovih pravic v času oboroženih konfliktov, t. i. *ius in bello*. Posebno pozornost nameni mednarodnim kazenskim sodiščem in njihovemu razvoju, od nürnberškega (in tokijskega) sodišča in drugih *ad hoc* sodišč (ICTY itd.) do nastanka stalnega Mednarodnega kazenskega sodišča (ICC). To je smotrno, saj so zločini po mednarodnem pravu, kot so vojna hudodelstva, zločini zoper človečnost, genocid in agresija, najbolj grobe, zločinske kršitve človekovih pravic, tudi tistih najbolj temeljnih, kot sta pravica do življenja in pravica do človekovega dostojanstva.

Delo prof. dr. Roka Lampeta je široko zasnovan prikaz problematike človekovih pravic in koristno branje ter pripomoček vsakomur, ki ga ta problematika zanima. Zlasti pravnikom pa je zanesljiv kašipot o širini pravne problematike človekovih pravic in dobro izhodišče za nadaljnjo poglobljeno obravnavo posameznih vprašanj, ki jih avtor izpostavi; vključno s prakso varstva človekovih pravic pred mednarodnimi in državnimi sodišči.

Bled, 10. februar 2010

prof. dr. Ernest Petrič

VSEBINA

Uvodna beseda avtorja	5
Spremna beseda prof. dr. Janeza Čebulja	7
Spremna beseda prof. dr. Ernesta Petriča	9
PRVI DEL: DE IURE AD PACIS	37
1. POGLAVJE: PRAVNO-TEORETIČNI VIDIKI ČLOVEKOVIH PRAVIC	39
1. POJMOVNO IN TERMINOLOŠKO RAZLIKOVANJE MED ČLOVEKOVIMI PRAVICAMI IN SORODNIMI INSTITUTI	41
1.1. Učenje o generacijah človekovih pravic	46
1.2. Učenje o statusu posameznih človekovih pravic	47
2. PRAVNI IN FILOZOFSKI TEMELJI ČLOVEKOVIH PRAVIC SKOZI ZGODOVINSKI PREGLED	49
2.1. Temeljne ideje človekovih pravic v velikih verskih tekstih	49
2.2. Krajši pregled razvoja idej človekovih pravic in nekaterih najpomembnejših zgodovinskopravnih temeljnih dokumentov o človekovih pravicah	52
Antika	54
Ciceron	55
Srednji vek	55
Velika dediščina srednjega veka in najpomembnejša prelomnica »zahodnega« koncepta človekovih pravic – Velika listina svoboščin (1215)	56
Tomaž Akvinski in drugi srednjeveški misleci	58
Novi vek	59

Hugo Grotius	59
Velika dediščina novega veka – <i>Habeas Corpus Act</i> (1679) kot temeljni zgodovinskopravni akt garancij v kazenskem postopku	61
<i>Bill of Rights</i> (angleška Listina pravic)	62
John Locke (1632–1704)	63
Montesquieu (1689–1755)	64
Abbé Charles Saint-Pierre (1658–1743)	64
Jean-Jacques Rousseau (1712–1768)	65
Virginijska deklaracija o pravicah (1776)	65
Thomas Paine	66
Deklaracija o neodvisnosti (1776) in Ustava ZDA (1787) ...	67
Velika dediščina francoske revolucije – Deklaracija o pravicah človeka in državljana (1789)	70
2.3. Človekove pravice v ustavah 19. stoletja	71
2.4. Prehod v industrijsko dobo	72
2.5. Razvoj v začetku 20. stoletja	73
2. POGLAVJE: MODERNO PRAVO ČLOVEKOVIH PRAVIC KOT KATEGORIJA MEDNARODNEGA PRAVA	75
1. MEDNARODNOPRAVNI VIDIKI IN TEMELJI ČLOVEKOVIH PRAVIC	77
1.1. Ustanovna listina OZN in primarno načelo mednarodnega prava – varovanje človekovih pravic	78
1.2. Splošna deklaracija o človekovih pravicah	83
1.2.1. Klasifikacija človekovih pravic na podlagi Splošne deklaracije o človekovih pravicah	85
Osnovne človekove pravice in svoboščine	85
Politične in državljanske pravice	86
Socialne, ekonomske in kulturne pravice	87
1.2.2. Omejitve človekovih pravic, zajamčenih s Splošno deklaracijo o človekovih pravicah	88
1.2.3. Splošna deklaracija o človekovih pravicah in kulturni relativizem	89
1.2.4. Današnji pomen Splošne deklaracije o človekovih pravicah	90
2. VARSTVO ČLOVEKOVIH PRAVIC V SISTEMU ZDRUŽENIH NARODOV	91
2.1. Svet za človekove pravice	92

2.2.	Pritožba na svet za človekove pravice	93
2.3.	Revizija postopka 1503	94
2.4.	Visoki komisariat za človekove pravice	96
2.5.	Posamezni monitoringni organi OZN	96
3.	MEDNARODNI PAKT O DRŽAVLJANSKIH IN POLITIČNIH PRAVICAH	98
3.1.	Materialno pravo	98
3.2.	Postopek nadzora nad implementacijo določil pakta	99
3.3.	Postopek nadzora nad implementacijo določil pakta na podlagi fakultativnega protokola k Mednarodnemu paktu o državljanskih in političnih pravicah	101
4.	EVROPSKO PARTIKULARNO PRAVO	103
4.1.	Svet Evrope	103
4.2.	Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin	106
4.2.1.	Načelo obveznosti spoštovanja človekovih pravic	106
4.3.	Evropsko sodišče za človekove pravice	107
4.3.1.	Postopek pred Evropskim sodiščem za človekove pravice ...	110
4.3.1.1.	<i>Individualna pritožba</i>	110
4.3.1.2.	<i>Izčrpanje notranjepravnih sredstev</i>	112
4.3.1.3.	<i>Drugi pogoji sprejemljivosti</i>	114
4.3.1.4.	<i>Zahteva za začasno odredbo</i>	117
4.3.1.5.	<i>Prijateljska poravnava</i>	117
4.3.1.6.	<i>Preiskava (preiskovalni ukrepi)</i>	118
4.3.1.7.	<i>Obravnava in sodba</i>	120
4.3.1.8.	<i>Pritožba</i>	121
4.3.1.9.	<i>Sodba</i>	122
4.3.1.10.	<i>Dokončnost sodbe</i>	123
4.3.1.11.	<i>Revizija sodbe</i>	123
4.4.	Drugi instrumenti varstva človekovih pravic v evropskem partikularnem pravu	124
4.4.1.	Evropska unija	124
4.4.2.	Listina Evropske unije o temeljnih pravicah	125
4.4.3.	Listina Evropske unije o temeljnih pravicah in Lizbonska pogodba	128
4.4.4.	Pozitivnopravni status Listine Evropske unije o temeljnih pravicah	128

4.4.5.	Agencija Evropske unije za temeljne pravice	130
4.4.6.	Programi Evropske unije za človekove pravice	131
4.5.	OVSE	133
5.	ČLOVEKOVE PRAVICE V USTAVNEM PRAVU	134
5.1.	<i>Judicial review</i> – sodni nadzor	134
5.2.	<i>Due process</i> – dolžni pravni postopek pri posegih v človekove pravice	136
5.2.1.	Temeljno o doktrini <i>substantive due process</i>	138
5.2.2.	Primer Skinner proti Oklahomi	139
6.	MESTO ČLOVEKOVIH PRAVIC V USTAVNOPRAVNEM REDU REPUBLIKE SLOVENIJE	141
6.1.	Težnje po zagotovitvi človekovih pravic in njihovega varstva v ustavnem sistemu Republike Slovenije	141
6.2.	Ustavnopravno varstvo človekovih pravic v Republiki Sloveniji	143
6.2.1.	Teoretični uvod	143
6.3.	Funkcije ustavnih pravic v ustavnem redu Republike Slovenije	144
6.3.1.	Varovalna funkcija ustavnih pravic	144
6.3.2.	Storilna funkcija ustavnih pravic	145
6.3.3.	Obrambna funkcija ustavnih pravic	145
6.4.	Posamezni instrumenti ustavnopravnega varstva	146
6.4.1.	Pobuda za oceno ustavnosti	147
6.4.2.	Ustavna pritožba	148
7.	PRAVNI UČINEK ČLOVEKOVIH PRAVIC	151
7.1.	Univerzalnost mednarodnega prava človekovih pravic in učinek <i>erga omnes</i>	151
7.2.	Posebnosti Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin	153
7.3.	Vertikalni učinek in učenje o posrednem učinku EKČP (<i>mittelbare drittwirkung</i>)	153
7.3.1.	Ekskurz: pozitivna obveznost države – primer evolucije pravice do zasebnosti	155
7.4.	Ali lahko govorimo tudi o neposrednem učinku EKČP (<i>unimittelbare drittwirkung</i>)?	157
7.5.	Drugi primeri posrednega učinka in kršitev pravic iz EKČP zaradi nezagotavljanja pozitivnih obveznosti države	158

7.6.	Pravni učinek človekovih pravic v ustavnem pravu	159
7.6.1.	Učenje o neposrednem učinku ustavnih pravic (<i>unmittelbare drittwirkung</i>)	159
7.6.2.	Neposredna uporabljivost ustavnih pravic v slovenskem pravu	161
7.6.3.	Primer neposrednega učinka (<i>unmittelbare drittwirkung</i>)	162
8.	SUSPENZ ČLOVEKOVIH PRAVIC	163
8.1.	Omejitev človekovih pravic in EKČP	164
8.2.	Omejevanje pravic, zajamčenih z EKČP, zaradi zlorabe pravice do pritožbe	166
8.3.	Suspenz človekovih pravic in Ustava Republike Slovenije	166
3.	POGLAVJE: ČLOVEKOVE PRAVICE PRVE GENERACIJE	169
1.	ODSEK: TEMELJNE PRAVICE IN SVOBOŠČINE	171
1.	DOSTOJANSTVO	171
1.1.	Dostojanstvo kot osnova vseh človekovih pravic	171
1.1.1.	Odločba BVerfG Eppler – klasifikacija splošne osebnostne pravice v pravni praksi	175
1.1.2.	Pojmovanje splošne osebnostne pravice v nemški ustavno-pravni teoriji	176
1.1.3.	Omejenost splošne osebnostne pravice	177
1.1.4.	Pojmovanje dostojanstva kot »prapravice« in temelja drugih pravic	178
1.2.	Dostojanstvo kot podstat človekovih pravic v Ustavi Republike Slovenije	179
1.2.1.	Pravica do časti in dobrega imena kot neposredno jamstvo dostojanstva	180
1.2.2.	Posebno občutljivi primeri posegov v pravico do časti in dobrega imena	183
2.	PRAVICA DO ŽIVLJENJA	184
2.1.	<i>Status negativus</i> pravice do življenja	185
2.1.1.	Absolutna odprava smrtne kazni	185
2.2.	<i>Status positivus</i> pravice do življenja	187
2.2.1.	Učinkovita preiskava smrti ali izginotja	188
2.2.2.	Primer Turkoglu proti Turčiji	189
2.2.3.	»Jordanovi« kriteriji	191
2.2.4.	Primer kršitve »Jordanovih« kriterijev	192

2.2.5.	Esktradicija in fenomen <i>death row</i>	193
2.3.	Standard absolutne nuje (<i>absolute necessity</i>) iz drugega odstavka 2. člena EKČP	194
2.3.1.	Primer absolutne nuje (nujno potrebne sile)	194
2.4.	Pravni in bioetični vidiki pravice do življenja	197
2.4.1.	Umetna prekinitiv nosečnosti	198
2.4.1.1.	<i>Ustavno pravo v ZDA</i>	198
2.4.1.2.	<i>Pravna praksa ESČP</i>	200
2.4.1.3.	<i>Ureditev v Republiki Sloveniji</i>	201
2.4.2.	Prostovoljne odločitve glede smrti	203
2.4.2.1.	<i>Nizozemska ureditev</i>	205
2.4.2.2.	<i>Razmišljanje o slovenskem pravu</i>	210
3.	PREPOVED MUČENJA	211
3.1.	Mednarodni pakt in prepoved mučenja	212
3.2.	Mednarodni odbor za človekove pravice	212
3.2.1.	Primer: poročilo Mednarodnega odbora za človekove pravice o ZDA	214
3.3.	Konvencija proti mučenju in drugim oblikam okrutnega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja	215
3.3.1.	Definicija mučenja	216
3.3.2.	Mednarodnopravni postopek nadzora na podlagi konvencije proti mučenju	217
3.3.3.	Sporočilo posebnemu poročevalcu o mučenju	218
3.3.4.	Sporočilo posebnemu poročevalcu o nasilju nad ženskami	219
3.4.	Prepoved mučenja in skupni 3. člen (<i>common article</i>) ženevskih konvencij	219
3.4.1.	Primer Hamdan proti Rumsfeldu	220
3.5.	Drugi mednarodnopravni instrumenti prepovedi mučenja	225
3.6.	Evropsko partikularno pravo	226
3.6.1.	Evropska konvencija o preprečevanju mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja	226
3.6.2.	EKČP in prepoved mučenja	227
3.6.2.1.	<i>Primer Selmoni proti Franciji</i>	229
3.7.	Absolutna prepoved mučenja kot temeljni standard evropske demokratične družbe	230
3.7.1.	Obveznosti glede zasliševanja	232

3.8.	Slovenska ureditev	233
3.9.	Nečloveško in ponižujoče ravnanje	235
3.9.1.	Primer Rehbock proti Sloveniji	236
3.10.	Mučenje in nečloveško ali ponižujoče ravnanje v policijskih postopkih – dokazni standard	237
3.11.	Mučenje in nečloveško ali ponižujoče ravnanje v policijskih postopkih – prepoved uporabe pridobljenih dokazov	237
3.12.	Pozitivne obveznosti države v zvezi s prepovedjo mučenja	238
3.12.1.	Učinkovita preiskava	238
3.12.1.1.	<i>Primer Sevtap Veznedaroglu proti Turčiji</i>	238
3.13.	Zaključek – učinkovita preiskava je <i>conditio sine qua non</i> pravice varstva pred mučenjem	240
3.14.	Prepoved ekstradicije in izgona	241
3.15.	Kršitev 3. člena EKČP zaradi razmer v zaporih	242
3.15.1.	Minimalni standardi glede razmer v zaporih	244
3.15.2.	Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij	245
3.16.	Nekatera nerešena vprašanja mučenja in nečloveškega ter ponižujočega ravnanja	246
3.16.1.	Gladovna stavka	246
3.16.2.	Varnostni pregledi	248
3.16.3.	Osamitev	249
3.17.	Druge oblike kaznovanja, ki se štejejo za nečloveško in ponižujoče ravnanje	249
4.	PREPOVED SUŽENJSTVA, TRGOVINE S SUŽNJI IN PRISILNEGA DELA	250
4.1.	Prepoved suženjstva	251
4.2.	Prepoved trgovanja s sužnji	253
4.2.1.	<i>Trafficking</i> in prostitucija	253
4.3.	Evropska ureditev prepovedi suženjstva in trgovanja s sužnji	255
4.3.1.	Konvencija Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi	258
4.4.	Prepoved prisilnega dela	261
5.	PRAVICA DO SVOBODE	263
5.1.	Pravica do svobodnega gibanja	264
5.1.1.	Pravica do svobodnega gibanja in »izbrisani«	265

5.2.	Svoboda gibanja in problematika beguncev	267
5.2.1.	Slovenska ureditev azila	268
5.2.1.1.	<i>Izključitveni razlogi in prenehanje azila</i>	270
5.2.1.2.	<i>Postopek za pridobitev azila</i>	270
5.2.1.3.	<i>Vložitev prošnje za azil</i>	271
5.2.1.4.	<i>Dublinski postopek</i>	272
5.2.1.5.	<i>Zavrnitev prošnje za azil</i>	272
5.2.1.6.	<i>Omejitve gibanja prosilca za azil</i>	273
5.2.1.7.	<i>Prisilna odstranitev</i>	273
5.2.1.8.	<i>Pravice in dolžnosti prosilcev za azil</i>	274
5.3.	Pravica do prostosti in temeljne garancije v predkazenskem in kazenskem postopku	275
5.3.1.	Pridržanje	276
5.3.1.1.	<i>Zakon o policiji</i>	276
5.3.1.2.	<i>Zakon o prekrških</i>	277
5.3.1.3.	<i>Zakon o kazenskem postopku</i>	279
5.3.2.	Pripor	280
5.4.	(Druge) temeljne garancije v predkazenskem in kazenskem postopku v povezavi z odvzemom prostosti	282
5.4.1.	<i>Habeas corpus</i>	282
6.	PRAVICA DO POŠTENEGA SOJENJA	283
6.1.	Pravica do sojenja v razumnem roku	284
6.1.1.	<i>Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja</i>	286
6.2.	Pravica do neodvisnega in nepristranskega z zakonom ustanovljenega sodišča	288
6.3.	Pravica do učinkovitega pravnega sredstva	289
6.4.	Domneva nedolžnosti	289
6.5.	Druge procesne garancije	290
6.5.1.	<i>T. i. Miranda warning</i>	291
6.5.2.	Pravica do molka	292
6.5.2.1.	<i>Pravica do varstva pred samoinkriminacijo (privilegij zoper samoobtožbo)</i>	292
6.5.3.	Razumen čas in možnosti za pripravo obrambe	293
6.5.4.	Pravica do zagovornika	293
6.5.5.	Pravica do izvajanja dokazov in navzkrižnega zaslišanja prič	295

6.5.6.	Pravica do tolmača	295
6.5.7.	Načelo zakonitosti v kazenskem pravu	295
2.	ODSEK: DRŽAVLJANSKE IN POLITIČNE PRAVICE (<i>CIVIL RIGHTS</i>)	298
1.	OMEJEVANJE DRŽAVLJANSKIH IN POLITIČNIH PRAVIC TER TEST SORAZMERNOSTI	298
1.1.	Uvodna izhodišča	298
1.2.	Prvi pogoj upravičenosti do vmešavanja javne oblasti v izvrševanje posamezne pravice – skladnost z zakonom (<i>in accordance with law</i>)	301
1.2.1.	Pogoj dostopnosti zakona – <i>accessibility requirement</i>	303
1.2.2.	Pogoj predvidljivosti zakona – <i>foreseeability requirement</i>	303
1.2.3.	Pogoj jasnosti zakona – <i>reasonable clarity requirement</i>	303
1.2.4.	Pogoj legitimnosti cilja zakona – <i>legitimate aim requirement</i>	304
1.3.	Drugi pogoj upravičenosti vmešavanja javne oblasti v izvrševanje posamezne pravice – nujnost v demokratični družbi (<i>necessary in a democratic society</i>)	304
1.3.1.	Doktrina diskrecijske oblasti države (<i>state's margin of appreciation</i>)	306
1.3.2.	Načela testa sorazmernosti	306
1.3.3.	Nujnost v demokratični družbi	308
1.3.4.	Nujnost v demokratični družbi zaradi dveh interesov javne oblasti poseganja v pravico do zasebnosti posameznika	308
1.4.	Interes vmešavanja javne oblasti v izvrševanje posamezne pravice – državna in javna varnost	309
1.4.1.	Državna varnost	309
1.4.2.	Javna varnost	311
1.5.	Interes vmešavanja javne oblasti v posamezno pravico – ekonomska blaginja države	311
1.6.	Legitimni cilji vmešavanja javne oblasti v izvrševanje pravic	312
1.6.1.	Preprečitev nereda ali zločina kot legitimni cilj vmešavanja javne oblasti v izvrševanje posameznikove pravice	313
1.6.1.1.	<i>Preprečitev nereda</i>	313
1.6.1.2.	<i>Preprečitev zločina</i>	313
1.6.2.	Varovanje zdravja ali morale kot legitimni cilj vmešavanja javne oblasti v izvrševanje posameznikove pravice	314
1.6.2.1.	<i>Varovanje zdravja</i>	314
1.6.2.2.	<i>Varovanje morale</i>	315

1.6.3.	Varovanje pravic in svoboščin drugih ljudi kot legitimni cilj vmešavanja javne oblasti v izvrševanje posameznikovih pravic	315
1.7.	Test sorazmernosti v pravni praksi Ustavnega sodišča Republike Slovenije	316
1.8.	Druge oblike omejevanja državljanskih in političnih pravic	318
2.	SVOBODA ZBIRANJA IN ZDRUŽEVANJA	319
2.1.	Ali obstaja tudi svoboda nezdruževanja?	320
2.2.	Omejevanje svobode zbiranja in združevanja	321
2.3.	Primer Slovenije – Zakon o javnih zbiranjih in omejevanje svobode zbiranja in združevanja	322
3.	SVOBODA IZRAŽANJA	323
3.1.	Uvod	323
3.2.	Krajši zgodovinski pregled (omejevanja) svobode izražanja	327
3.2.1.	Teorija škodljivih (pokvarjenih ipd.) teženj	330
3.2.2.	Teorija jasne in grozeče nevarnosti	330
3.2.3.	Teorija tehtanja interesov (<i>balancing of interests</i>)	331
3.2.4.	Teorija prednostnega položaja	332
3.3.	Svoboda izražanja na podlagi 10. člena EKČP	332
3.3.1.	Svoboda mišljenja (<i>freedom to hold opinions</i>)	334
3.3.2.	Svoboda sprejemanja in sporočanja obvestil (<i>freedom to impart and to receive information and ideas</i>)	335
3.4.	Omejevanje svobode izražanja na podlagi drugega odstavka 10. člena EKČP – test sorazmernosti	336
3.4.1.	Doktrina diskrecijske oblasti države in svoboda izražanja	337
3.5.	Cenzura	339
3.6.	Transparentni primer testa sorazmernosti ESČP	340
3.7.	Legitimni cilji poseganja državne oblasti v svobodo izražanja	344
3.7.1.	Nacionalna varnost, ozemeljska celovitost in javna varnost	345
3.7.1.1.	Primer sovražnega govora	346
3.7.1.2.	Priporočilo Sveta Evrope o sovražnem govoru R (97) 20	347
3.7.1.3.	Slovenska ureditev	347
3.7.1.4.	Primer TV Paprike	349
3.7.2.	Preprečevanje neredov ali zločinov	351

3.7.2.1.	<i>Zaščita zdravja ali morale</i>	351
3.7.2.2.	<i>Test obscenosti – izkušnje iz ZDA</i>	352
3.7.2.3.	<i>Primer odločbe slovenskega oglaševalskega razsodišča v zvezi z velikim obcestnim plakatom za revijo Geo</i>	355
3.7.3.	<i>Varovanje ugleda ali pravic drugih ljudi</i>	355
3.7.3.1.	<i>Primer von Hannover proti ZRN</i>	356
3.7.3.2.	<i>Primer 20. člena Kodeksa novinarjev Slovenije</i>	360
3.7.3.3.	<i>Preprečitev razkritja zaupnih informacij</i>	362
3.7.3.4.	<i>Tajnost novinarskih informacij</i>	362
3.7.4.	<i>Varovanje avtoritete in nepristranskosti sodstva</i>	363
3.7.4.1.	<i>Izkušnje iz ZDA</i>	363
3.7.4.2.	<i>Pošteno sojenje nasproti svobodi tiska</i>	364
3.7.4.3.	<i>Primer Irvin proti Dowdu</i>	365
3.7.4.4.	<i>Primer Shepard proti Maxwellu</i>	366
3.7.4.5.	<i>Evropske interpretacije</i>	366
3.7.4.6.	<i>Primer 21. člena Kodeksa novinarjev Slovenije</i>	368
3.7.5.	<i>Omejevanje svobode izražanja v praksi Ustavnega sodišča Republike Slovenije</i>	369
3.7.5.1.	<i>Odločba o omejevanju reklamiranja tobaka</i>	371
3.7.5.2.	<i>Odločba o kaznovanju odvetnice v sodni dvorani</i>	372
3.7.5.3.	<i>Odločba o poslanski imuniteti</i>	372
3.7.5.4.	<i>Odločba o konkurenčni prepovedi za novinarje</i>	373
4.	SVOBODA VEROIZPOVEDI	374
4.1.	Verske svoboščine in položaj verskih skupnosti v ustavnopravnem sistemu ZDA	374
4.1.1.	<i>Verske svoboščine in ustanovitvena klavzula</i>	379
4.1.2.	<i>Verske svoboščine in klavzula svobodnega izvrševanja</i>	382
4.2.	Nemška praksa v zvezi s svobodo veroizpovedi	387
4.3.	Svoboda veroizpovedi v 9. členu EKČP	388
4.3.1.	<i>Svoboda veroizpovedi in verske skupnosti</i>	389
4.4.	Svoboda veroizpovedi v ustavnopravnem redu Republike Slovenije	390
5.	PRAVICA DO ZASEBNOSTI	393
5.1.	Uvod – 17. člen Mednarodnega pakta o državljskih in političnih pravicah	393
5.2.	Poročilo Odboru za človekove pravice – primer Slovenije	396
5.3.	Primeri pritožb Odboru za človekove pravice	397

5.3.1.	Primer P. S. in T. S. proti Danski	398
5.3.2.	Primer A. R. Coeriel in M. A. R. Aurik proti Nizozemski ...	399
5.4.	Teoretični temelji pravice do zasebnosti v 8. členu EKČP ...	400
5.4.1.	»Konferenca nordijskih pravnikov«	400
5.4.1.1.	<i>Profesor Stig Strömholm</i>	401
5.4.1.2.	<i>Zaključki konference</i>	401
5.4.2.	Pravica do zasebnosti ali pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, doma in dopisovanja	403
5.4.3.	Področja, ki ne sodijo pod pravno zavarovane pravice iz 8. člena	405
5.5.	Zasebno življenje – pravica do spoštovanja zasebnega življenja (<i>the right to respect private life</i>)	406
5.5.1.	Pravni vidiki spremembe spola	408
5.5.1.1.	<i>Pravna praksa na podlagi 8. člena EKČP</i>	409
	Primer Gospa X. proti ZRN	409
	Primer Rees	409
	Primer Cossey	411
	Primer B. proti Franciji	411
	Primer Christine Goodwine proti Združenemu kraljestvu in I. proti Združenemu kraljestvu	412
5.5.1.2.	<i>Razmišljanje o slovenski ureditvi</i>	413
5.6.	Pravica do spoštovanja zasebnega življenja nasproti organom pregona (<i>law enforcement</i>)	414
5.6.1.	Osebna preiskava	414
5.6.2.	Zasebnost osebnih podatkov (t. i. <i>data privacy</i>)	416
5.6.2.1.	<i>Mednarodnopravni vidiki</i>	416
5.6.2.2.	<i>Evropsko partikularno pravo</i>	417
5.6.2.3.	<i>Konvencija o varstvu posameznikov glede na avtomatsko obdelavo osebnih podatkov</i>	417
5.6.2.4.	<i>Nadzor državne oblasti in zbiranje osebnih podatkov</i>	420
5.6.2.5.	<i>Razpolaganje javne oblasti z osebnimi podatki</i>	421
5.6.2.6.	<i>Dostop do »bank« podatkov</i>	421
5.6.2.7.	<i>Zdravstveni podatki – medical data</i>	422
5.6.2.8.	<i>Poseben režim zbiranja, hranjenja in uporabe podatkov v zvezi s terorističnimi aktivnostmi</i>	423
5.7.	Družinsko življenje – pravica do spoštovanja družinskega življenja	424
5.7.1.	Prvi odstavek 8. člena EKČP – uvodna stališča	424

5.7.2.	Razlikovanje med pravico do spoštovanja družinskega življenja in sorodnimi instituti	424
5.7.3.	Pojem pravice do spoštovanja družinskega življenja	425
5.8.	Dom – pravica do spoštovanja doma	429
5.8.1.	Preiskave in zasegi (<i>searches and seizures</i>)	431
5.8.2.	Ustrezna in učinkovita zaščita pred zlorabami	432
5.8.3.	Druge razsežnosti pravice do spoštovanja doma	433
5.8.4.	Slovenska ureditev	435
5.9.	Dopisovanje – pravica do spoštovanja dopisovanja	437
5.9.1.	Koncept razumnega pričakovanja zasebnosti	438
5.9.1.1.	<i>Ameriška izkušnja</i>	438
5.9.1.2.	<i>Razumno pričakovana zasebnost in pravna praksa ESČP</i>	440
5.9.1.3.	<i>37. člen Ustave Republike Slovenije</i>	441
6.	PRAVICA DO ENAKOPRAVNOSTI IN PREPOVED DISKRIMINACIJE	446
6.1.	Mednarodnopravni vidiki	446
6.2.	Oblike diskriminacije in neenakopravnega obravnavanja	448
6.3.	Konvencija o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije	450
6.4.	Diskriminacija na podlagi rase – apartheid	453
6.5.	Prepoved diskriminacije v EKČP	455
6.6.	Prepoved diskriminacije v pravnem redu Evropske unije ...	456
6.7.	Prepoved diskriminacije v pravnem redu Republike Slovenije	458
6.7.1.	Prepoved diskriminacije in test arbitrarnosti	461
6.7.2.	Druga določila o prepovedi diskriminacije v Ustavi Republike Slovenije	462
6.7.3.	Sovražni govor (<i>hate speech</i>) in zločin iz sovražnosti (<i>hate crime</i>)	463
6.7.4.	Protidiskriminatorna zakonodaja v Republiki Sloveniji	466
6.7.5.	Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja	467
6.7.6.	Transparentne oblike diskriminacije v praksi zagovornika ...	470
6.7.7.	Pravilo obrnjenega dokaznega bremena v »diskriminacijskih zadevah«	472
6.7.8.	Pozitivni ukrepi oziroma fenomen pozitivne diskriminacije	472
6.7.9.	Diskriminacija v delovnopravni zakonodaji	473
6.8.	Diskriminacija na podlagi spola	475
6.8.1.	Nadlegovanje kot oblika diskriminacije	476

6.8.1.1.	<i>Primer spolnega nadlegovanja – zadeva 0920-3/2007</i>	478
6.9.	Pravni vidiki spolnega nadlegovanja na delovnem mestu	478
6.9.1.	Uvodna izhodišča	478
6.9.2.	Klasifikacija spolnega nadlegovanja na delovnem mestu	481
6.9.2.1.	<i>Verbalno spolno nadlegovanje</i>	483
6.9.2.2.	<i>Realno spolno nadlegovanje</i>	484
6.9.2.3.	<i>Fizični spolni posegi v spolno nedotakljivost</i>	484
6.9.2.4.	<i>Formula quid pro quo</i>	484
6.9.3.	Najhujše oblike spolnega nadlegovanja	485
6.9.4.	Spolno nadlegovanje in odškodninske posledice	487
4.	POGLAVJE: ČLOVEKOVE PRAVICE DRUGE GENERACIJE – EKONOMSKE IN SOCIALNE PRAVICE	489
1.	POGLAVITNE ZNAČILNOSTI EKONOMSKIH IN SOCIALNIH PRAVIC	491
2.	ALI LAHKO GOVORIMO O VEČJI POMEMBNOSTI EKONOMSKIH IN SOCIALNIH PRAVIC OD DRŽAVLJANSKIH IN POLITIČNIH PRAVIC?	493
3.	MEDNARODNA ORGANIZACIJA DELA	494
4.	SPLOŠNA DEKLARACIJA O ČLOVEKOVIH PRAVICAH IN MESTO EKONOMSKIH IN SOCIALNIH PRAVIC V NJEJ	498
5.	MEDNARODNI PAKT O EKONOMSKIH, SOCIALNIH IN KULTURNIH PRAVICAH	499
5.1.	Nadzor nad izvajanjem Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah	500
6.	EVROPSKA SOCIALNA LISTINA	500
	1. sklop – pravica do dela in varstva za primer brezposelnosti	502
	2. sklop – svoboda sindikalnega delovanja in participacije ...	502
	3. sklop – pravica do socialne varnosti	502
	4. sklop – posebno varstvo ogroženih skupin	503
	5. sklop – pravica do izobraževanja	503
	6. sklop – prepoved diskriminacije	503
6.1.	Obveznosti držav v zvezi s spoštovanjem ekonomskih in socialnih pravic	504
	Pravice, ki izhajajo iz pravice do dela, in varstvo za primer brezposelnosti	506

	Pravice do svobodnega sindikalnega delovanja in participacije	506
	Pravice, ki izhajajo iz pravice do socialne varnosti	506
	Pravice ogroženih skupin	506
	Pravice do izobraževanja	507
	Prepoved diskriminacije	507
6.2.	Sistem kolektivnih pritožb na podlagi Evropske socialne listine	507
6.3.	Ekonomske in socialne pravice v Ustavi Republike Slovenije	509
6.3.1.	Socialna država in primer Nemčije	509
6.3.2.	2. člen Ustave Republike Slovenije	511
6.4.	Evropska socialna listina in zavezujoče ekonomske in socialne pravice	513
6.5.	Posamezne ekonomske in socialne pravice	513
7.	PRAVICA DO DELA	514
7.1.	Pravica do dela v Ustavi Republike Slovenije	515
7.2.	Kogentna določila temeljnih pravic delavcev	518
7.3.	Pravica do varstva ob prenehanju zaposlitve	519
7.4.	Druge pravice, ki neposredno izhajajo iz pravice do dela ...	521
7.4.1.	Pravica do pravičnih delovnih razmer	521
7.4.2.	Pravica do varnih in zdravih delovnih razmer	522
7.4.3.	Ureditev v Republiki Sloveniji	523
8.	PRAVICA DO PRAVIČNEGA PLAČILA	524
9.	PRAVICA DO DOSTOJANSTVA PRI DELU	525
10.	PRAVICA DO ORGANIZIRANJA, SINDIKALNEGA DELOVANJA IN PARTICIPACIJE	526
10.1.	Pravica do organiziranja	526
10.2.	Pravica ustanovljati sindikate	527
10.2.1.	Pravica do stavke	528
10.3.	Pravica do kolektivnega pogajanja	531
10.4.	Pravica do participacije	532
11.	PRAVICA DO SOCIALNE VARNOSTI	533
5.	POGLAVJE: ČLOVEKOVE PRAVICE TRETJE GENERACIJE IN KOLEKTIVNE PRAVICE	537
1.	ČLOVEKOVE PRAVICE POSTINDUSTRIJSKE DOBE	539
1.1.	Pravica do zdravja	539

1.1.1.	Svetovna zdravstvena organizacija	540
1.2.	Pravica do zdravega življenjskega okolja	541
1.2.1.	Mednarodnopravno varstvo okolja in trajnostni razvoj (<i>sustainable development</i>)	541
1.2.2.	Stockholmska deklaracija	541
1.2.3.	Svetovna listina o naravi	543
1.2.4.	Deklaracija iz Ria de Janeira	544
1.2.5.	Deklaracija iz Johannesburga	544
1.2.6.	Varstvo morja	544
1.2.7.	Biološka raznovrstnost in varstvo divjih živali	545
1.2.8.	Ozračje in ozonski plašč	546
1.2.9.	Naravni viri in energija	547
1.2.10.	Škodljivi odpadki	547
1.2.11.	Varstvo pred jedrskimi nesrečami	547
2.	PRAVICE PRIPADNIKOV RANLJIVIH IN OBČUTLJIVIH SKUPIN	548
2.1.	Hendikepirane osebe	548
2.2.	Posebna obravnava žensk	549
2.2.1.	Mednarodni nadzor nad prepovedjo diskriminacije žensk	551
2.2.2.	Postopek pred komisijo o statusu žensk v okviru ECOSOC	551
2.3.	Pravice otrok	552
2.3.1.	Evropski vidiki varovanja otrokovih pravic	557
2.3.2.	Pravica otrok in mladostnikov do varstva	563
2.3.3.	Pravica otrok in mladostnikov do socialnega, pravnega in ekonomskega varstva	566
2.3.4.	Varstvo pred fizičnim nasiljem nad otroki	567
3.	KULTURNE PRAVICE	569
3.1.	Kulturne pravice v občem mednarodnem pravu	569
3.2.	Katere pravice mednarodno pravo varuje kot kulturne pravice?	574
3.3.	Se kulturne pravice lahko omejijo?	576
3.4.	Oprelitev mednarodno zaščitenih kulturnih pravic	579
3.4.1.	Pravica do kulturne istovetnosti in dediščine	579
3.4.2.	Pravica do poistovetenja s kulturno skupnostjo	580
3.4.3.	Pravica do udeležbe pri kulturnem življenju	580
3.4.4.	Pravica do izobraževanja in šolanja	580

3.4.5.	Svoboda izmenjave informacij	581
3.4.6.	Pravica do sodelovanja v kulturnih politikah	582
3.4.7.	Sklep	582
4.	PRAVICE NARODNIH, ETNIČNIH IN DRUGIH MANJŠIN	584
4.1.	Mednarodno manjšinsko pravo pred drugo svetovno vojno	584
4.2.	Mednarodnopravna ureditev manjšinskih pravic po drugi svetovni vojni	587
4.3.	Evropsko partikularno pravo	591
4.3.1.	Svet Evrope	592
4.3.2.	Evropska listina o regionalnih ali manjšinskih jezikih	592
4.3.3.	Okvirna konvencija za varstvo narodnih manjšin	598
4.3.3.1.	<i>Prepoved asimilacije</i>	599
4.3.3.2.	<i>Prepoved diskriminacije pripadnikov narodnih manjšin</i>	599
4.3.3.3.	<i>Ohranjanje kulturne identitete</i>	600
4.3.3.4.	<i>Spodbujanje sodelovanja med večinskim prebivalstvom in manjšino</i>	600
4.3.3.5.	<i>Zagotovitev državljanskih in političnih pravic</i>	600
4.3.3.6.	<i>Uporaba jezika</i>	601
4.3.3.7.	<i>Zagotavljanje pravice do izobraževanja</i>	602
4.3.3.8.	<i>Uporaba lastnega izvornega imena</i>	602
4.3.3.9.	<i>Uporaba topografije</i>	602
4.3.3.10.	<i>Širjenje medkulturnega dialoga</i>	603
4.3.3.11.	<i>Čezmejno sodelovanje manjšin</i>	603
4.3.4.	Omejevanje pravic manjšin	604
4.3.5.	Nadzor nad izvajanjem okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin	604
4.3.6.	Druge oblike varstva manjšin – pravice prvobitnega prebivalstva	605
5.	PRAVICE NARODOV	605
5.1.	Pravica do trajnostnega razvoja (<i>sustainable development</i>)	605
5.2.	Pravica do enakopravnosti narodov	606
5.3.	Pravica naroda do samoodločbe in samoopredelitve	607
5.4.	Pravica do samoodločbe in primer Republike Slovenije ...	609
5.5.	Pravica do samoodločbe in dekolonializacija	614

5.5.1.	Dekolonializacija Vzhodnega Timorja	616
5.5.2.	Dekolonializacija nekdanjih afriških kolonij – Namibija	617
5.5.3.	Današnje razmere	618
5.5.4.	Ekskurz: mednarodna skupnost in skrbniški sistem	619
5.6.	Pravica do samoodločbe in Palestina	621
5.7.	Pravica do samoodločbe in Tibet	623
6.	PRAVICA DO MIRU IN VARNOSTI	625
6.1.	Ekskurz: razorožitev	627
7.	PRAVICA DO VARNOSTI IN MEDNARODNI UKREPI PROTI TERORIZMU	632
7.1.	Drugi viri mednarodnega prava v boju proti terorizmu ...	634
7.2.	Evropski odgovori na terorizem	635
7.3.	Republika Slovenija in kazenska zakonodaja	639
8.	SKLEP: JE PRAVICA DO MIRU IN VARNOSTI TEMELJNA VREDNOTA ČLOVEŠTVA?	640

DRUGI DEL: *DE IURE BELLI* – PRAVO ČLOVEKOVIH PRAVIC V OBOROŽENIH SPOPADIH .....

1.	UVOD – IDEJA IN FUNKCIJA MEDNARODNEGA HUMANITARNEGA PRAVA	645
2.	ANTROPOLOŠKI VIDIKI VOJNE IN OBOROŽENIH SPOPADOV	647
1.	POGLAVJE: <i>IUS AD BELLUM</i> – PRAVICA DO UPORABE SILE	651
1.	VZPOREDNI RAZVOJ <i>IUS AD BELLUM</i> IN <i>IUS IN BELLUM</i>	655
1.1.	Haaške konvencije in prepoved vojne kot sredstva za reševanje mednarodnih konfliktov	656
1.2.	Razvoj po prvi svetovni vojni – sistem kolektivne varnosti in Društvo narodov	658
1.3.	Temeljni cilji Društva narodov	660
1.3.1.	Organi Društva narodov	660
1.4.	Sistem kolektivne varnosti Društva narodov	661
1.5.	Briand-Kelloggov pakt in prepoved vojne kot sredstva za reševanje mednarodnih konfliktov	663
1.6.	Revidiranje ženevskih konvencij (1929)	663
1.7.	Neučinkovitost kolektivne varnosti Društva narodov v praksi	664

2.	ORGANIZACIJA ZDRUŽENIH NARODOV IN IDEJA KOLEKTIVNE VARNOSTI	666
2.1.	Pot do San Francisca	666
2.2.	<i>Ius ad bellum</i> in Ustanovna listina Organizacije združenih narodov	670
2.3.	<i>Ius ad bellum</i> in pravica do samoobrambe	678
2.3.1.	Pojmovanje agresije, oboroženega napada, grožnje s silo ali uporabe sile	680
2.3.2.	Pravica do kolektivne samoobrambe	682
2.4.	<i>Ius ad bellum</i> in VII. poglavje Ustanovne listine OZN	683
2.4.1.	Ekskurz: vloga Združenih narodov pri mirnem reševanju mednarodnih sporov	683
2.4.2.	Vloga generalnega sekretarja Združenih narodov	685
2.4.2.1.	Oddelek za politične zadeve	687
2.4.2.2.	Oddelek za razorožitev	687
2.4.2.3.	Oddelek za mirovne operacije	688
2.4.2.4.	Urad za usklajevanje humanitarnih zadev	688
2.4.3.	Vloga generalne skupščine ob ogrožanju miru, kršitvi miru ali agresivnih dejanjih	689
2.4.4.	Združeni za mir	691
2.4.4.1.	Sodna revizija in potrditev resolucije Združeni za mir	692
2.4.5.	Varnostni svet in kolektivna akcija Združenih narodov ob ogrožanju miru, kršitvi miru ali agresivnih dejanjih s podarkom na humanitarni intervenciji	693
2.4.6.	Ekskurz: odločanje v varnostnem svetu	694
2.4.7.	Pravna narava resolucij varnostnega sveta	697
2.4.8.	Poglavitne naloge in pristojnosti varnostnega sveta ob ogrožanju mednarodnega miru in varnosti	698
2.4.8.1.	Ogrožanje miru	700
2.4.8.2.	Kršitev miru	702
2.4.8.3.	Agresija	702
2.5.	Agresija, kot jo pojmuje generalna skupščina OZN	703
2.6.	Možni ukrepi varnostnega sveta ob ogrožanju miru, kršitvi miru ali agresivnih dejanjih na podlagi VII. poglavja Ustanovne listine OZN	704
2.6.1.	Začasni ukrepi varnostnega sveta	704
2.6.2.	Priporočila varnostnega sveta	705
2.6.3.	Odločitve ob konkretnih konflikatih	706

2.6.4.	Ukrepi varnostnega sveta zaradi neizvrševanja začasnih ukrepov, priporočil ali odločitev na podlagi VII. poglavja Ustanovne listine OZN	706
2.6.4.1.	<i>Nevojaški ukrepi (sankcije)</i>	706
2.6.4.2.	<i>Nevojaški ukrepi – primer ZRJ</i>	707
2.6.4.3.	<i>Kolektivna vojaška akcija (vojaške sankcije)</i>	708
2.6.4.4.	<i>Ekskurz: štab, ki ni nikoli zaživel</i>	710
2.6.4.5.	<i>Posamezni primeri kolektivnih vojaških akcij</i>	711
	Primer Koreje	711
	Primer Iraka (1990)	712
	Primer ZRJ (1999)	713
2.7.	Drugi ukrepi varnostnega sveta za zagotovitev miru in varnosti na podlagi VII. poglavja Ustanovne listine OZN – mirovne operacije	715
2.8.	Zaključek: kršitev človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava lahko pomeni grožnjo mednarodnemu miru in varnosti ter je razlog za mednarodno humanitarno akcijo	719
2. POGLAVJE: IUS IN BELLUM – MEDNARODNO HUMANITARNO PRAVO		721
1.	SUPRAPRAVNI TEMELJI HUMANITARNEGA PRAVA	723
2.	KAJ RAZUMEMO KOT HUMANITARNO PRAVO?	724
3.	ZGODOVINSKI DISKURZ – ŽENEVSKA KONVENCIJA 1864	725
4.	IV. HAAŠKA KONVENCIJA – VEČ KOT STO LET VELJAVNOSTI, VEČ KOT STO LET KRŠITEV	727
5.	OD ŽENEVSKE KONVENCIJE 1864 DO ŽENEVSKIH KONVENCIJ 1949	730
6.	ŽENEVSKE KONVENCIJE 1949 IN DODATNI PROTOKOLI	731
6.1.	Skupne lastnosti ženevskih konvencij	733
7.	PRVA ŽENEVSKA KONVENCIJA ZA IZBOLJŠANJE POLOŽAJA RANJENCEV IN BOLNIKOV OBOROŽENIH SIL V VOJNI	734
8.	DRUGA ŽENEVSKA KONVENCIJA ZA IZBOLJŠANJE POLOŽAJA RANJENCEV, BOLNIKOV IN BRODOLOMCEV OBOROŽENIH SIL NA MORJU	737
9.	TRETJA ŽENEVSKA KONVENCIJA O RAVNANJU Z VOJNIMI UJETNIKI	739
9.1.	Hamdan proti Rumsfeldu in implementacija tretje ženevske konvencije	745

10. ČETRTA ŽENEVSKA KONVENCIJA ZA ZAŠČITO CIVILNIH OSEB MED VOJNO	746
10.1. Interniranci	749
11. DOPOLNILNI PROTOKOLI K ŽENEVSKIM KONVENCIJAM	750
11.1. Prvi dopolnilni protokol k ženevskim konvencijam z dne 12. avgusta 1949 o zaščiti žrtev mednarodnih oboroženih spopadov – protokol I	750
11.1.1. Posebej o plačancih	751
11.1.2. Ekskurz: Zdravniki brez meja – primer delovanja mednarodne humanitarne organizacije	754
11.2. Drugi protokol k ženevskim konvencijam z dne 12. avgusta 1949 o zaščiti žrtev nemednarodnih oboroženih spopadov – protokol II	756
11.3. Tretji dopolnilni protokol k ženevskim konvencijam z dne 12. avgusta 1949 o dodatnem razlikovalnem simbolu – protokol III	757
12. KRŠITVE ŽENEVSKIH KONVENCIJ	758
12.1. Zaključek: pravice civilnega prebivalstva	759
12.1.1. Splošne garancije	760
12.2. Zaščitena območja in objekti	761
12.3. Posebna obravnava ogroženih oseb	762
3. POGLAVJE: IMPLEMENTACIJA MEDNARODNEGA HUMANITARNEGA PRAVA – MEDNARODNO KAZENSKO PRAVO	765
1. KRAJŠI ZGODOVINSKI RAZVOJ	769
2. POT DO NÜRNBERGA	770
3. NÜRNBERŠKI PROCES	771
3.1. Londonski in nürnberški statut	771
3.2. Zločini proti miru	773
3.3. Vojna hudodelstva	773
3.4. Zločini proti človečnosti	774
3.5. Poveljniška odgovornost	774
3.6. Procesnopravne garancije	775
4. STATUT NÜRNBERŠKEGA SODIŠČA IN SODBA KOT NAČELA MEDNARODNEGA PRAVA	776
5. OD NÜRNBERGA DO HAAGA	778
6. KONVENCIJA O PREPREČEVANJU IN KAZNOVANJU GENOCIDA, 1948	778

7.	KONVENCIJA O NEZASTARANJU VOJNIH ZLOČINOV IN ZLOČINOV PROTI ČLOVEŠTVU, 1968	780
8.	RUSSELLOVO RAZSODIŠČE IN NJEGOVA DEDIŠČINA	780
9.	MEDNARODNO KAZENSKO SODIŠČE ZA NEKDANJO JUGOSLAVIJO	783
9.1.	Nastanek <i>ad hoc</i> mednarodnega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo	783
9.2.	Ekskurz: nastanek <i>ad hoc</i> mednarodnega sodišča za Ruando	785
9.3.	Jurisdikcija Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo	787
9.3.1.	Statut sodišča in načelo <i>nullum crimen</i>	788
9.3.1.1.	<i>Genocid</i>	789
	Primer Srebrenica	791
	Genocid in primer Krstić (IT-98-33)	791
	Ekskurz: odgovornost države za genocid – primer BiH proti ZRJ	794
9.3.1.2.	<i>Hudodelstva zoper človečnost</i>	794
	Spolni napad kot resna (huda, hujša) kršitev mednarodnega humanitarnega prava	795
	Mučenje kot hudodelstvo zoper človečnost	795
	Posilstvo kot mučenje	797
	Primer hudodelstev zoper civilno prebivalstvo – obtožba v zadevi Mladić (IT-95-5/18-I)	798
	Primer drugih hudodelstev, zadeva Tadić (IT-94-1)	799
	Zadeva Nevihta – Gotovina in drugi	801
9.3.1.3.	<i>Hude kršitve ženevskih konvencij iz leta 1949</i>	802
9.3.1.4.	<i>Kršitve zakonov in običajev vojne</i>	806
9.4.	Personalna pristojnost (<i>ratione personae</i>)	808
9.4.1.	Odgovornost nadrejenega, primer Krstić (IT-98-33)	809
	Primer Orić (IT-03-68) – nedokazana vez med nadrejenimi in podrejenimi	809
9.5.	Procesne garancije obtoženih	811
9.6.	Sestava sodišča	812
9.7.	Potek postopka	812
9.7.1.	Primer celotnega postopka – zadeva Blaškić (IT-95-14), »Lašvanska dolina«	816

9.8.	Obveznosti držav	821
9.8.1.	Primer Slobodan Milošević (IT-02-54)	821
9.8.1.1.	Posamezne točke obtožnice	822
	Kosovo	822
	Hrvaška	823
	Bosna in Hercegovina	825
10.	STALNO MEDNARODNO KAZENSKO SODIŠČE, MKS	826
10.1.	Pristojnost sodišča <i>ratione materiae</i>	827
10.2.	Jurisdikcija sodišča	830
10.3.	Pristojnost <i>rationae temporis</i>	831
10.4.	Jurisdikcija sodišča v razmerju do nacionalnih pristojnosti	831
10.5.	Sestava sodišča	833
10.6.	Funkcije tožilstva	833
10.7.	Naloge tožilca v postopku Mednarodnega kazenskega sodišča	835
10.8.	Procesnopravne garancije in splošna načela kazenskega prava	837
10.9.	Kazenska odgovornost nadrejenih in podrejenih	840
10.10.	Glavna obravnava	841
10.11.	Kazenske sankcije	841
10.12.	Izvrševanje zapornih kazni	842
10.13.	Pritožba in revizija	844
10.14.	Univerzalna jurisdikcija v Republiki Sloveniji in implementacija mednarodnega humanitarnega prava v slovensko kazensko pravo	845
	LITERATURA	849